

Anna Sado

Złoto Srebro Czas

W ubiegłym roku Targi Bizuterii i Zegarków Złoto Srebro Czas świętowały 15-lecie istnienia. Z podsumowań wyłania się konsekwentnie budowany wizerunek targów nie tylko jako imprezy biznesowej dla branży jubilerskiej i zegarkowej, ale także promotora współczesnej sztuki złotniczej.

Pierwsza edycja Złoto Srebro Czas odbyła się w 2000 r., ale tradycja targów jubilerskich i zegarkowych w Warszawie jest znacznie dłuższa. W latach 1991-2000 istniały targi PAI Time, które odbywały się m.in. w warszawskich hotelach Europejskim i Victorii, Zachęcie, a nawet w Pałacu Kultury i Nauki. To właśnie tam narodziły się pewne koncepcje, które znalazły rozwinięcie już na Złoto Srebro Czas i mogły być kontynuowane dzięki Wandzie Gontarskiej, dyrektorowi obu imprez. Od początku stawiała ona na promowanie biżuterii autorskiej, tworząc załączki obecnej Galerii Projektantów jako otoczonego aurą wyjątkowości i artyzmu miejsca prezentacji biżuterii na komercyjnych targach. By dodatkowo zaakcentować tę wyjątkowość miejsca, ale i prezentowanych tam prac, narodziła się idea konkursu *Piękno na co dzień*. Udało się zorganizować dwie edycje, których laureatami byli m.in. Jarosław Westermarck (1998) i Marcin Gronkowski (1999). Kontynuacją tej idei jest od 2001 r. *Otwarty Konkurs Biżuterii Artystycznej PREZENTACJE*, adresowany do wszystkich osób zajmujących się szeroko pojętym złotnictwem.

Pierwszym targom jubilerskim towarzyszył magazyn *Złoto i czas*, poświęcony planowanym wydarzeniom, ale także będący miejscem prezentacji wybranych wystawców i ich oferty. Również ten pomysł doczekał się kontynuacji w postaci wydawanego od 2003 r. *Magazynu Targowego Złoto Srebro Czas*, który stał się istotnym narzędziem promocji targów oraz wystawców. Ukazuje się zawsze na początku roku w wersji polsko-angielskiej i jest dystrybuowany na wybranych imprezach targowych dla branży jubilerskiej i zegarmistrzowskiej w kraju i zagranicą. Treści redakcyjne opisują przede wszystkim wydarzenia, tendencje i zjawiska na rynku polskim – w taki sposób, by były one interesujące również z punktu widzenia zagranicznych wystawców i odwiedzających. Na łamach magazynu goszczą nierzadko

fachowcy spoza branży – specjaliści w tematyce trendów w jubilerskiej modzie, dzielący się ciekawymi przemyśleniami z pozycji profesjonalnych obserwatorów.

Złoto Srebro Czas dzisiaj

Złoto Srebro Czas to wiodąca impreza dla branży zegarmistrzowsko-jubilerskiej w Polsce, która przez lata umocniła swoją markę jako sprawdzona forma komunikacji biznesowej. Jej główne atuty to: dogodny jesienny termin – dostosowany do potrzeb handlu przed okresem świątecznych zamówień, bogata oferta dopasowana do potrzeb rynku oraz lokalizacja w Warszawie – prężnie rozwijającym się centrum kulturalnym, politycznym i biznesowym o niezmiennie od lat największej sile nabywczej w skali kraju. Nierzadko to właśnie od Warszawy zaczyna się „podbój” całego rynku, a targi Złoto Srebro Czas są swego rodzaju sprawdzoną, wygodną „bazą wypadową”.

Organizatorzy targów – Międzynarodowe Centrum Targowe (MCT) i Pracownia Sztuk Plastycznych (PSP) – dokładają starań, by nie tylko nadążać za bardzo szybko postępującymi zmianami na polskim rynku biżuterii, ale też by je wyprzedzać – to jedyna szansa na utrzymanie i zachowanie stabilnej pozycji, ale także zaufania odwiedzających i wystawców. Przez minionych 15 lat bardzo dobrze się to udawało: liczba zarówno wystawców, jak i odwiedzających rosła, nawet w trudnych ekonomicznie czasach utrzymywała się na podobnym poziomie. Wizerunek imprezy bazuje na tych samych sprawdzonych filarach, jakimi są atrakcyjna i reprezentatywna dla rynku oferta wystawców, zaufanie branży oraz atrakcyjny program ramowy, goście specjalni i wydarzenia towarzyszące. Te wszystkie czynniki wpłynęły na umocnienie pozycji targów nie tylko jako imprezy biznesowej, ale i kulturalnej.

Potwierdzeniem tego jest nie tylko imponująco długa lista wystaw, jakie imprezie towarzyszyły, ale i gości, którzy je w tym czasie odwiedzili. Rzadko się zdarza, by na targi branżowe przychodzili znani aktorzy, wokaliści, politycy, sportowcy. Często z własnej inicjatywy, nierzadko na zaproszenie organizatora: Jolanta Kwaśniewska patronowała konkursowi *Prezentacje* i osobiście brała udział w jury jego pierwszej edycji, Maria Kaczyńska była pierwszą laureatką honorowego wyróżnienia Bursztynowej Róży przyznawanej od 2008 r. w imieniu środowisk

skupionych wokół targów Złoto Srebro Czas w uznaniu za wrażliwość społeczną. W elitarnym gronie jej laureatów znaleźli się związani z różnymi fundacjami aktorzy (Anna Dymna, Magdalena Rózcza), wokaliści (Justyna Steczkowska) oraz przedstawiciele fundacji niosących wsparcie potrzebującym (o. Filip Buczyński, Małgorzata i Tomasz Osuchowie, Jadwiga Czartoryska). Celem tej nagrody jest podziękowanie za zaangażowanie i przekazanie wsparcia finansowego i rzeczowego, nie zaś rozgłos medialny.

Nie bez znaczenia jest fakt, że to właśnie na warszawskich targach prezydent Gdańska Paweł Adamowicz wręczył modelce i fotografce Lidii Popiel nominację na pierwszego Ambasadora Bursztynu, a Małżonka Prezydenta RP Pani Anna Komorowska objęła swoim patronatem wyjątkową pod względem dokonanych biżuteryjnych od 1989 r. wystawę *25 na 25. Biżuteria czasu wolności*.

15 lat promowania sztuki złotniczej

MCT i PSP od początku rozumieli misję tworzenia targów dla branży jubilerskiej znaczenie szersze niż tylko organizowanie wydarzenia biznesowego. Dlatego właśnie już od pierwszych edycji towarzyszyły im wystawy i cykliczne konkursy współczesnej sztuki złotniczej oraz muzealne wystawy dawnych kolekcji biżuterii – w ciągu minionych 15 lat odbyło się ich kilkadziesiąt (spis wydarzeń w załączeniu). W ten sposób MCT i PSP wzięły na siebie rolę tradycyjnie pełnioną przez instytucje i organizacje zajmujące się promowaniem sztuki złotniczej, których w Polsce dotkliwie brakowało i nadal brakuje.

W tym czasie goście targów mogli zobaczyć wyjątkowej rangi eksponaty muzealne, m.in. *Skarb ze Skrwilna, Biżuteria i zegarki z kolekcji Jana Matejki, Józef Fajngold – rzeźbiarz i złotnik przedwojennej Warszawy, Secesja*. Udało się je przenieść do hali targowej dzięki bliskiej współpracy organizatorów targów z muzeami dysponującymi zbiorami sztuki złotniczej, m.in. Muzeum Okręgowym w Toruniu, Muzeum Narodowym w Krakowie, Muzeum Miedzi w Legnicy i Muzeum Secesji w Płocku. Najdłuższą i najbogatszą historię ma współpraca z Muzeum Ziemi PAN, które dysponuje najbogatszymi w Polsce zbiorami bursztynu i pokazuje je rokrocznie od 2001 r. w formie tematycznych wystaw.

Dziś przeniesienie wystaw muzealnych do hali targowej jest mało realne, głównie ze względu na koszty ubezpieczenia; trudności nastęcza nawet wypożyczenie eksponatów na czas targów. Wtedy także nie było to łatwym zadaniem, a stało się możliwe dzięki ogromnemu zaangażowaniu pracowników muzeów: prof. Barbarze Kosmowskiej-Ceranowicz z Muzeum Ziemi PAN, pomysłodawczyni projektu *Muzea na targach*, w ramach którego były i są one pokazywane, oraz Katarzynie Kluczajd z Muzeum Okręgowego w Toruniu, Marcie Ambrożkiewicz-Kłak z Muzeum Narodowego w Krakowie i Krystynie Nowakowskiej z Muzeum Miedzi w Legnicy – niezawodnych scenarzystek i kuratorek.

Atrakcyjne wystawy w ciągu minionych 15 lat miały do zaoferowania również galerie sztuki złotniczej. Galeria YES z Poznania przybliżyła dotychczasowe osiągnięcia artystyczne Tomasza Ogrodowskiego, Andrzeja Bossa i Jarosława Westermarka na ich wystawach indywidualnych, współorganizowała także wystawę prywatnej kolekcji współczesnej polskiej sztuki złotniczej gromadzonej od wielu lat przez Magdę Magdalenę Kwiatkiewicz, współwłaścicielkę firmy YES. Z kolei Galeria Sztuki Złotniczej w Legnicy rokrocznie pokazuje cykliczną wystawę pokonkursową *Międzynarodowego Konkursu Sztuki Złotniczej SREBRO*, wprowadzając gości targów w świat sztuki konceptualnej.

Zorganizowane w ciągu minionych 15 lat wystawy są odzwierciedleniem ważnych jubileuszów (m.in. 30-lecie pracy artystycznej Barbary i Andrzeja Bielaków), próbą przywrócenia pamięci o zasłużonych artystach (np. Józef Fajngold, Henryk Grunwald), prezentacją dokonań wybranego twórcy (np. Ewa Rudowska, Maryna Lewicka-Wala) oraz dzieł wybitnych i unikatowych w skali światowej (np. *Tryptyk Niebiańska Jerozolima* Mariusza Drapikowskiego), pokazaniem innego spojrzenia na biżuterię (np. wystawa fotograficzna Lidii Popiel) czy prac z okolicznościowych konkursów (np. *Chopin – kształt muzyki*). Zwłaszcza ten ostatni – otwarty ogólnopolski konkurs na biżuterię artystyczną i przedmioty użytkowe związane tematycznie z życiem i twórczością Fryderyka Chopina – miał szczególny wymiar: organizowany z inicjatywy Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina z okazji Roku Chopinowskiego 2010 miał ogromny wpływ na przełamywanie stereotypowego myślenia o tym kompozytorze. Wyniki tego konkursu zostały ogłoszone i nagrody

wręczone (w tym nagroda specjalna Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego) na targach Złoto Srebro Czas, a laureatami byli w większości młodzi ludzie, często początkujący artyści.

Wszystkie te konkursy i wystawy mają jeden cel: nagłaśniać ważne zjawiska na scenie złotniczej i jubilerskiej, promować współczesnych twórców i biżuterię, jak również nie zapominać o tych, którzy wnieśli nieoceniony wkład w rozwój polskiej powojennej sztuki złotniczej. W tę misję wpisują się także prezentacje dokonań uczniów szkół rzemiosła artystycznego i projektowania oraz studentów akademii sztuk pięknych. Najczęściej i najchętniej korzystają z tej możliwości Zespół Szkół Plastycznych w Częstochowie oraz Katedra Projektowania Biżuterii na ASP w Łodzi.

Publikacje książkowe

Do podsumowania wszystkich działań promocyjnych w formie wydawnictw książkowych, które pozwoliłyby te wszystkie aktywności zebrać w jednym miejscu i uratować przed zapomnieniem, skutecznie zachęciła organizatorów prof. Barbara Kosmowska-Ceranowicz. To ona stworzyła koncepcję tych wydawnictw i we współpracy z Wandą Gontarską zadbała o wysoki poziom redaktorski i merytoryczny.

I tak wydarzenia towarzyszące targom Złoto Srebro Czas w latach 2000-2009 doczekały się publikacji w książce *Złotnicze opowieści* wydanej z okazji 10-lecia imprezy, stając się cennym podsumowaniem wystaw i pokazów autorskich współczesnej sztuki złotniczej, wystaw muzealnych, prezentacji prac o wyjątkowych walorach jubilerskich, jak również konferencji, sesji naukowych i wystaw fotograficznych. W tym czasie publiczność targowa zobaczyła ponad 30 wystaw: muzealnych, indywidualnych i zbiorowych polskich twórców biżuterii, poświęconych bursztynowi. Ciekawym uzupełnieniem publikacji są informacje na temat towarzyszących targom cyklicznych konkursów *Złoto i Srebro w Rzemiośle* oraz *Ogólnopolskiego Konkursu Biżuterii Artystycznej PREZENTACJE, Nagrody Ministra za Najlepszy Wyrób Targów Złoto Srebro Czas* oraz *Złotnika Roku*, jak również wywiady z pierwszą Ambasador Bursztynu Lidią Popiel oraz Mariuszem Drapikowskim, autorem spektakularnego tryptyku *Niebiańska Jerozolima*, który powstał w intencji modlitwy o pokój w Ziemi Świętej.

Złotnicze opowieści, których pomysł narodził się z potrzeby szerszego spojrzenia na zagadnienia związane ze sztuką jubilerską, stanowią swoiste kompendium wiedzy na temat historii oraz rozwoju jubilerstwa i złotnictwa polskiego. Na targach w 2009 roku książka cieszyła się ogromnym zainteresowaniem, dziś – 5 lat później – jest białym krukiem.

Druga książka – *Bursztyn nie tylko nad Bałtykiem* – jest próbą ukazania rozwoju bursztynnictwa w Polsce środkowej i południowej od historycznie odległych tradycji, po dokonania współczesnych bursztynników, zarówno mistrzów rzemiosła, jak i artystów 2. poł. XX i XXI w. Ten rejon został wybrany świadomie, jako znacznie rzadziej opisywany w różnego rodzaju publikacjach niż najbardziej rozślawiony na tym polu pomorski, a również bardzo interesujący pod względem rozwoju bursztynnictwa. Publikacja składa się z czterech części, dokumentujących sztukę ludową, dokonania artystyczne do końca XIX w. i z przełomu wieków oraz współczesność z uwzględnieniem roli placówek edukacyjnych i muzealnych w rozwoju sztuki bursztynniczej.

Publikacja powstała pod redakcją prof. Barbary Kosmowskiej-Ceranowicz i Wandy Gontarskiej, zaś do współpracy zostali zaproszeni autorzy i fotografowie pracujący na co dzień w mediach, muzeach i galeriach sztuki. Jak pisze we wstępie prof. Kosmowska-Ceranowicz, „książka ta nie wyczerpuje tematu i nie ma charakteru pełnej dokumentacji, stanowi jedynie ważny przyczynek do monograficznego opracowania, w którym już nie subiektywny wybór [...] będzie decydował o doborze prezentowanych bursztynników i ich dzieł, a możliwie najpełniejszy rejestr całej społeczności”.

Książka *Bursztyn nie tylko nad Bałtykiem* towarzyszyła wystawie pod tym samym tytułem, która swój pierwszy wernisaż miała na targach Złoto Srebro Czas 2012 r., drugi zaś w Muzeum Ziemi PAN. Wystawa prezentowana w muzeum została uzupełniona o dodatkowe eksponaty wypożyczone z różnych placówek muzealnych, m.in. z Muzeum Sztuki Złotniczej w Kazimierzu Dolnym, Muzeum Narodowego w Warszawie, Poznaniu i Krakowie, z Galerii Sztuki w Legnicy i Muzeum w Gliwicach. Eksponaty pochodziły także ze zbiorów prywatnych, m.in. Jacka Barona, Jacka Byczewskiego, Agaty i Krzysztofa Całków, Barbary Gronuś-Dutko, Danuty

i Szczęsnego Kobielskich, Maryny Lewickiej-Wali, Grzegorza Piro, Magdaleny i Tomasza Stajszczaków oraz Jarosława Westermarka, jak również z prywatnej kolekcji sztuki złotniczej Magdaleny Kwiatkiewicz. Jej wyjątkowość podkreśla fakt, że jeszcze nigdy wyroby z bursztynu nie doczekały się tak przekrojowej ekspozycji, która obejmowałaby okres od końca XIX wieku po współczesność i prezentującej dorobek twórców z tak dużego obszaru.

Wystawę *Bursztyn nie tylko nad Bałtykiem*, której organizatorami byli Polska Akademia Nauk Muzeum Ziemi w Warszawie oraz Międzynarodowe Centrum Targowe, objął patronatem marszałek Senatu Bogdan Borusewicz, znany miłośnik bursztynu.

Biżuteria autorska: kierunek na nowoczesność

Jednym z filarów targów Złoto Srebro Czas są projektanci i artyści plastycy prezentujący swoje najnowsze kolekcje w istniejącej od początku targów Galerii Projektantów skupiającej członków Stowarzyszenia Twórców Form Złotniczych (STFZ) oraz osoby mogące wylegitymować się dyplomem szkoły artystycznej lub uprawnieniami ministerialnymi do wykonywania zawodu artysty plastyka. Ich biżuteria bazuje głównie na formach ze srebra, choć coraz większy udział mają także inne materiały: zarówno klasyczne – jak złoto, kamienie, stal czy tytan, jak i mniej konwencjonalne – jak dzianiny, skóra, drewno, plastik, żywice naturalne i sztuczne oraz corian. Ceniona za bogactwo form i różnorodność, budzi zainteresowanie przede wszystkim zagranicznych właścicieli galerii i sklepów z biżuterią.

Projektanci cieszą się na tych targach specjalnymi względami, ale nie bez przyczyny: to oni bardzo często wychwytyją nowe kierunki rozwoju biżuterii i umiejętnie adaptują je w swoich pracach, stając się nierzadko inspiracją dla szeroko pojętej branży jubilerskiej. Nic więc dziwnego, że w dużej części to właśnie na nich skupiają się działania promocyjne organizatorów – są złotniczą wizytówką targów Złoto Srebro Czas, ale i Polski zagranicą. Biorąc udział w pracach *Konsorcjum Bursztyn – skarb Polski*, realizującego program promocji branży jubilerskiej i bursztynicznej na zlecenie Ministerstwa Gospodarki na lata 2012-2015, MCT stwarza możliwości promocyjne również projektantom i designerom, którzy uczestniczą

w realizowanych przezeń misjach wyjazdowych na wybrane imprezy targowe w Niemczech, Włoszech, USA i Hongkongu.

Wychwytywaniu nowych trendów i pomysłów, ale przede wszystkim prezentacji pomysłów i umiejętności złotniczych, ma służyć *Otwarty Konkurs Biżuterii Artystycznej PREZENTACJE*, w którym mogą wziąć udział wszystkie osoby wypowiadające się na artystyczne tematy językiem biżuterii. Nazwa konkursu nawiązuje do wystawy pod tym samym tytułem, jaka odbyła się w 1983 r. w Czarnej Galerii (Black Gallery) w Legnicy. Jej inicjatorami byli Marek Nowaczyk, animator *Ogólnopolskich Przeglądów Form Złotniczych SREBRO* organizowanych przez Galerę Sztuki w Legnicy od 1979 roku, i Jacek Bocheński, ówczesny dyrektora Biura Wystaw Artystycznych w Legnicy, a pokazywała ona prace aktywnych w tamtym czasie polskich twórców biżuterii artystycznej. 10 lat później *PREZENTACJE* wróciły jako wystawa w Galerii Nowy Świat w Warszawie z zamysłem corocznej kontynuacji. Tej doczekały się jednak dopiero w formie konkursu organizowanego od 2001 r. przez STFZ oraz MCT i PSP.

Koncepcja i regulamin tego konkursu ewoluowały w czasie, by w ostatniej edycji pozostać przy wersji określającej temat oraz akceptującej konieczność użycia w pracy metali szlachetnych i zastosowania technik złotniczych. Po kilku edycjach eksperymentowania z pełną dowolnością w tym zakresie, zwyciężyło jednak przywiązanie do jakości wykonania i tradycyjnych materiałów złotniczych. Jak zapowiada prezes STFZ Marcin Tymiński, wypracowany na obecnym etapie regulamin nie jest jeszcze ostateczny, a efekty jego przeobrażeń są zależne od wyników tych eksperymentów – ostateczna formuła musi bowiem gwarantować wysoką jakość zarówno prac, jak i konkursu, by wzmocnić jego artystyczną rangę i zwiększyć liczbę uczestników.

Konkurs cieszy się zainteresowaniem głównie ze strony młodszych uczestników, dla których jest to szansa na zaistnienie na złotniczej scenie. Ogłoszeniu wyników – tradycyjnie drugiego dnia targów Złoto Srebro Czas – i samej ekspozycji towarzyszy dyskusja o przyszłości konkursu i poziomie prac, w której nie brak krytycznych głosów, zwłaszcza ze strony starej gwardii złotników – niestety coraz rzadziej chce ona stawać w szranki z młodymi, oddając im pole walkowerem.

Oprócz ducha czasów jest to kolejny powód, dla którego prace konkursowe z roku na rok coraz bardziej oddalają się od kanonów tradycyjnej sztuki złotniczej, stając się polem interesujących eksperymentów z nowoczesnymi materiałami i formami.

Rzemiosło: w duchu tradycji

O ile artyści i projektanci starają się nadążyć za nowoczesnymi trendami, a w niektórych przypadkach nawet je wyprzedzać, tak przedstawiciele rzemiosła przede wszystkim pielęgnują dawne tradycje. Polem do warsztatowego popisu jest dla nich *Ogólnopolski Konkurs Złotników Złoto i Srebro w Rzemiośle*, organizowany przez MCT i PSP oraz Ogólnopolską Komisję Złotniczo-Jubilerską Związku Rzemiosła Polskiego (OKZ-J ZRP) od 2001 roku. Powstał on z myślą o złotnikach i jubilerach, którzy cenią jakość, profesjonalizm i fachowość w sztuce złotniczej, a jego główną ideą jest promocja umiejętności osób, które od wielu lat wykonują ten zawód oraz młodych ludzi uczących się złotnictwa lub rozpoczynających pracę zawodową. Organizowany jest w dwóch kategoriach: juniorów i seniorów, którzy rywalizują w swoich kategoriach wiekowych i mają odrębne tematy.

Konkurs odzwierciedla kondycję polskiego rzemiosła złotniczego – mocnego warształem złotniczym, ale borykającego się z trudnościami w dziedzinie artystycznej oraz projektowej. Od kilku lat zdaje się przeżywać kryzys związany z nieobecnością w nim wiodących nazwisk najlepszych rzemieślników, jak również trudnościami zachęcenia do tego bądź co bądź niełatwego zawodu nowych uczniów.

Innym wyrazem kultywacji rzemieślniczych tradycji jest przyznawany od 2014 r. Medal Świętego Eligiusza, połączony z honorowym tytułem Złotnika Roku, uznane za jedno z najważniejszych odznaczeń branżowych w kraju. Jego inicjatorami są Ogólnopolska Komisja Złotniczo-Jubilerska Związku Rzemiosła Polskiego (OKZJZRP), MCT i Firma Jubilerska Jerzy Macur. Laureatami są zasłużeni złotnicy-rzemieślnicy, szczególnie na polu działalności zawodowej i społecznej, zaangażowani i aktywni w działaniach samorządu rzemiosła oraz procesie edukacji zawodowej.

Nagroda Ministra Gospodarki za Najlepszy Wyrób Targów Złoto Srebro Czas

Nie tylko projektanci i rzemieślnicy mają na Złoto Srebro Czas konkurs, który jest miejscem prezentacji ich osiągnięć, ale też i narzędziem promocji osób i umiejętności. Również producenci mają taką możliwość od 2001 roku – jest to Nagroda Ministra Gospodarki za Najlepszy Wyrób Targów Złoto Srebro Czas. Do tego konkursu stają producenci biżuterii aktywni także na polu eksportu, którzy premiovani są nie tylko pomysłowe wzory, ale także cały dotychczasowy dorobek oraz wkład w szeroko pojęty rozwój polskiej branży jubilerskiej. W 2013 i 2014 r. wyjątkowo zostały przyznane – zamiast tradycyjnie jednej – trzy nagrody, a w 2014 r. także wyróżnienia. Dotychczasowymi laureatami są: Studio Y (2001), Ambermoda (2002), S&A (2003), Firma Jubilerska Górecki (2004), YES Biżuteria (2005), Futurat (2006), Firma Jubilerska Kłosok (2007), S&A (2008), Firma Jubilerska Górecki (2009), Corundum (2010), Lewanowicz (2011), Motyle (2012), Amber-Ring, Paragon, Ostrowski Design (2013) oraz Glitter & Eva Stone, Jantar Studio i Gielo (2014).

25 na 25. Biżuteria czasu wolności

Swego rodzaju kulminacją dotychczasowej działalności MCT i PSP na polu promowania współczesnej polskiej sztuki złotniczej na targach Złoto Srebro Czas był projekt *25 na 25. Biżuteria czasu wolności*, zorganizowane we współpracy z Galerią Sztuki w Legnicy i Moniką Szpatowicz w roli kuratora. Konkurs na Projektanta, Organizatora i Popularyzatora 25-lecia i towarzysząca mu wystawa pod tym samym tytułem były symbolicznym podsumowaniem zmian na rynku biżuterii współczesnej po 1989 r. – zarówno w jego części komercyjnej, jak edukacyjnej i artystycznej. Decyzję o wyborze 25 projektantów na wystawę oraz laureatów konkursu podjęła Rada Programowa Projektu, w skład której weszli: prof. Irena Huml – historyk sztuki, Andrzej Bielak – złotnik, wieloletni prezes STFZ, Wanda Gontarska- dyrektor targów Złoto Srebro Czas, Magdalena Kwiatkiewicz – współwłaścicielka firmy YES, właścicielka Galerii YES, prof. Andrzej Szadkowski – prowadzący Pracownię Biżuterii w Katedrze Biżuterii na Wydziale Tkaniny i Ubioru ASP w Łodzi, Katarzyna Rzehak –

dziennikarz i historyk sztuki. Biorąc pod uwagę wyniki imiennej ankiety środowiskowej, tytuł Projektanta 25-lecia Rada przyznała Jackowi Byczewskiemu, Pawłowi Kaczyńskiemu i Jarosławowi Westermarkowi. W kategorii Popularyzator 25-lecia najlepszymi okazali się Marek Nowaczyk, Mariusz Pajczkowski i Jacek A. Rochacki, natomiast w dziedzinie organizacji byli to Galeria Sztuki w Legnicy, Galeria YES w Poznaniu oraz Stowarzyszenie Twórców Form Złotniczych.

Ta wystawa jest wyrazem uznania dla dotychczasowych osiągnięć polskich twórców biżuterii, jej popularyzatorów i organizatorów wydarzeń promujących sztukę złotniczą, ale także ma za zadanie zwrócić uwagę na całokształt dorobku w dziedzinie. Zebrane w jednym miejscu prace powstałe na przestrzeni ostatnich ponad 25 lat, charakterystyczne dla danych twórców, nierzadko specjalnie z tej okazji odtworzone, pokazują zmiany, jakie zaszły na polskim rynku biżuterii autorskiej, ale też i w głowach samych twórców. Wnikliwy obserwator dostrzeże pojawiające się nowe tendencje i nowe nazwiska twórców zafascynowanych możliwościami wypowiedzi artystycznej, jakie oferuje biżuteria. Świadomość wyjątkowości tej wystawy towarzyszyła chyba wszystkim obecnym, którzy zebrali się na ogłoszeniu wyników. Biorąc pod uwagę szybko postępujące zmiany na scenie złotniczej, za kolejnych 25 lat wystawa ta i towarzyszący jej katalog będą miały nieocenioną wartość historyczną.

15 lat Targów Biżuterii i Zegarków Złoto Srebro Czas to 15 lat prezentacji aktualnych trendów i nowatorskich pomysłów. „To miejsce, gdzie zobaczyć można prace zarówno znanych projektantów, jak i początkujących, miejsce, gdzie spotykają się i wzajemnie przenikają pomysły i idee” – napisał Zbigniew Kraska, dyrektor Galerii Sztuki w Legnicy, we wstępie do książki *Złotnicze opowieści*. To także miejsce na tyle reprezentatywne nie tylko dla polskiego złotnictwa, ale i dla całej branży jubilerskiej, gdzie jak na dłoni widać wiele zmian, jakie zaszły w ciągu minionego 15-lecia. Widać, jak polscy twórcy biżuterii autorskiej, odkrywani we wczesnych latach 90. przez „Zachód”, mają odwagę sami wyciągać rękę po należne im laury, jak również myśleć

w kategoriach sukcesu komercyjnego. Właściwa im wcześniejsza pomysłowość ustępuje miejsca nowoczesnemu myśleniu o biżuterii, także w kategoriach designu. Organizatorzy targów Złoto Srebro Czas od początku dostrzegali ten potencjał i od początku swojej działalności dokładali starań, by wspierać jego rozwój działaniami promotorskimi.

**Wybrane wystawy i konferencje towarzyszące
targom ZŁOTO SREBRO CZAS
w latach 2001-2014**

2001

- Wystawa *Warszawskie Zbiory Bursztynu*, PAN Muzeum Ziemi w Warszawie, uzupełniona wykładem Barbary Kosmowskiej-Ceranowicz: *Warszawskie zbiory bursztynu 1951-2001*
- Wystawa *Męska biżuteria bursztynowa sprzed 4000 lat w świetle odkryć w Ząbiu*, wg scenariusza Katarzyny Kwiatkowskiej, PAN Muzeum Ziemi, ze zbiorów Wydziału Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego
- Konferencja *Biżuteria w Polsce*, z cyklu *Rzemiosło artystyczne i wzornictwo w Polsce*, przygotowana przez Muzeum Okręgowe w Toruniu oraz Toruński Oddział Stowarzyszenia Historyków Sztuki

2002

- Pokaz autorski Mariusza Drapikowskiego *Monstrancja Milenijna*
- Wystawa *Skarb ze Skrwilna*, wg scenariusza Katarzyny Kluczajd, ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu
- Wystawa *Magiczne kamienie. Krzemień pasiasty – kamień optymizmu*, wg scenariusza Bożeny Ewy Wódcz, ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Sandomierzu
- Wystawa srebra współczesnego *Srebrne fascynacje*, wg scenariusza Krystyny Nowakowskiej, ze zbiorów Muzeum Miedzi w Legnicy
- Pokaz autorski wyrobów Ewy Rudowskiej z Warszawy, laureatki konkursu „Gold Virtuosi 2”, Vicenza 2002
- Konferencja *Biżuteria dziewiętnastowieczna w Polsce*, Muzeum Okręgowe w Toruniu
- Promocja książki *Skarb ze Skrwilna, skarb z Nieszawy. Klejnoty szlachty polskiej ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu*, wydanej przez Muzeum Okręgowe w Toruniu

2003

- Wystawa *Bursztynowa kropla*, wg scenariusza Barbary Kosmowskiej-Ceranowicz, ze zbiorów PAN Muzeum Ziemi w Warszawie
- Wystawa *Bursztyn na Kurpiach*, wg scenariusza Jerzego Jastrzębskiego, ze zbiorów Muzeum Północno-Mazowieckiego w Łomży
- Wystawa fotograficzna *Bursztynowy ołtarz z bazyliki św. Brygidy w Gdańsku* (fot. Archiwum M. Drapikowskiego)
- Wystawa *Józef Fajngold – rzeźbiarz i złotnik przedwojennej Warszawy*, wg scenariusza Krystyny Nowakowskiej, ze zbiorów Muzeum Miedzi w Legnicy
- Srebrne szkoły: Escola Massana z Barcelony, Hiszpania i Eesti Kunstiakadeemia z Talliną, Estonia, wystawa pokonkursowa Galerii Sztuki w Legnicy

2004

- Wystawa *Bizuteria i zegarki z kolekcji Jana Matejki*, wg scenariusza Marty Kłak-Ambrożkiewicz wraz z pokazem obrazu *Otrucie Królowej Bony*, ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie, Oddział Dom Jana Matejki
- *Przyjęcie urodzinowe – 25 lat legnickiego Festiwalu Srebra*, wystawa pokonkursowa Galerii Sztuki w Legnicy
- Wystawa fotograficzna *Inspiracje* Marcina Tymińskiego

2005

- Wystawa autorska Maryny Lewickiej-Wali *Kolekcje biżuterii bursztynowej*, ze zbiorów własnych autorki
- Wystawa *Secesja*, wg scenariusza Iwony Korgul-Wyszatyckiej, ze zbiorów Muzeum Mazowieckiego w Płocku
- Wystawa *Zbiór platerów warszawskich im. Anieli i Tadeusza Wysockich*, wg scenariusza Marii Ejchman, ze zbiorów Muzeum Woli w Warszawie
- *14. Międzynarodowy Konkurs Sztuki Złotniczej Dekonstrukcja – Rekonstrukcja oraz Srebrne szkoły*: Akademia Sztuk Pięknych z Łodzi i Akademie der Bildenden Künste z Monachium, Niemcy, wystawa pokonkursowa Galerii *Sztuki w Legnicy*

2006

- Wystawa autorska Andrzeja Bossa *Obiekt komunikatem*, ze zbiorów własnych autora, Galerię YES
- Wystawa *Minerały ze zbiorów Stefana Duka*
- *Legnicki Festiwal Srebra w wydawnictwach*, wystawa Galerii *Sztuki w Legnicy*

2007

- Wystawa *Bursztynowe inkluzje zwierzęce w biżuterii*, wg scenariusza Janusza Kupryjanowicza, ze zbiorów PAN Muzeum Ziemi w Warszawie
- Wystawa autorska Jarosława Westermarka *Piękno pojęć i refleksji*, ze zbiorów własnych autora, Galeria YES
- *Piękno absolutne* – prace 16. Międzynarodowego Konkursu Sztuki Złotniczej, wystawa pokonkursowa Galerii Sztuki w Legnicy
- *Filizanki*, wystawa porcelany z kolekcji prywatnej Stefana Duka

2008

- Pokaz autorski Mariusza Drapikowskiego *Tryptyk Niebiańska Jerozolima*
- Wystawa autorska Barbary i Andrzeja Bielaków *30 lat z biżuterią – pierścionki*, ze zbiorów własnych autorów wystawy, MCT/PSP
- *Współczesna polska sztuka złotnicza*, wystawa kolekcji własnej ze zbiorów Marii Magdaleny Kwiatkiewicz, *Galeria YES*
- Wystawa fotograficzna *Broome – ludzie, perły, krajobrazy* Jadwigi Hadryś (Australia)
- Sylwetki twórców: *Vratislav Karel Novak – Gabinet Kuriozum*, wystawa pokonkursowa Galerii Sztuki w Legnicy

2009

- Wystawa *Bursztyn. Co nosiliśmy, a co nosimy*, wg scenariusza Katarzyny Kwiatkowskiej, ze zbiorów PAN Muzeum Ziemi w Warszawie
- Wystawa autorska biżuterii Tomasza Oгородowskiego *Powrót*, ze zbiorów autora wystawy, *Galeria YES*
- *Chopin – kształt muzyki*, wystawa pokonkursowa Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina i Międzynarodowego Centrum Targowego
- *BIZART: Kobieta, mężczyzna i...*, wystawa pokonkursowa Galerii Sztuki w Legnicy

2010

- Wystawa *Gdańsk – Światową Stolicą Bursztynu*, Urząd Miasta Gdańska
- *Twórczość w metalu Henryka Grunwalda (1904-1958)*, wg scenariusza Krystyny Nowakowskiej, wystawa z kolekcji prywatnej i ze zbiorów muzealnych (Muzeum Miedzi w Legnicy)
- *MINIMUM*, wystawa 19. Międzynarodowego Konkursu Sztuki Złotniczej, *Galeria Sztuki w Legnicy*

2011

- Wystawa *Burszynnictwo w pradziejach Polski*, wg scenariusza Katarzyny

Kwiatkowskiej, z kolekcji Warszawskich Zbiorów Bursztynu PAN Muzeum Ziemi

- *Kobieta w obiektywie Marii Magdaleny Kwiatkiewicz – wystawa fotografii i biżuterii plemiennej ludów Afryki i Azji.* Galeria YES
- *SEXY* wystawa 20. Międzynarodowego Kongresu Sztuki Złotniczej. Galeria Sztuki w Legnicy

2012

- Wystawa *Bursztyn nie tylko nad Bałtykiem*, organizatorzy: PAN Muzeum Ziemi w Warszawie, Międzynarodowe Centrum Targowe (organizator targów Złoto Srebro Czas); ze zbiorów Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym, Muzeum w Gliwicach, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Narodowego w Poznaniu, Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Północno-Mazowieckiego w Łomży, Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie, PAN Muzeum Ziemi w Warszawie, Kolekcji Współczesnej Sztuki Złotniczej Marii Magdaleny Kwiatkiewicz w Poznaniu i Galerii Sztuki w Legnicy oraz wyroby artystyczne z kolekcji prywatnych
- Publikacja *Bursztyn nie tylko nad Bałtykiem* pod redakcją prof. Barbary Kosmowskiej- Ceranowicz i Wandy Gontarskiej
- *Czterdziestka – 40 lat krzemienia pasiastego w biżuterii.* Mariusz Pajęczkowski – Galeria Otwarta w Sandomierzu
- *Rytuał*, wystawa pokonkursowa. Galeria Sztuki w Legnicy
- *Ocalić od zapomnienia... złotnictwo.* Piotr Cieciora z Wyższej Szkoły Sztuki i Projektowania w Łodzi – prezentacja własnej kolekcji starych narzędzi złotniczych i podstawowych technik złotniczych

2013

- *Granice srebrnych przestrzeni... Polska biżuteria drugiej połowy XX wieku.* Wystawa ze zbiorów prof. Ireny Huml uzupełniona zbiorami z Muzeum Sztuki Złotniczej, oddział Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym.
- Wystawa pokonkursowa *BUNT.* Galeria Sztuki w Legnicy

2014

- *Imitacje kontra bursztyn*, koncepcja wystawy prof. Barbara Kosmowska-Ceranowicz, PAN Muzeum Ziemi w Warszawie
- *25 na 25. Bizuteria czasu wolności*, wystawa prac 25 projektantów biżuterii
- *190- lecie Hefry* – wystawa historycznych zestawów sztućców i galanterii z kolekcji Hennerberga i Frageta oraz prezentacja najnowszej oferty Hefry.